

Твори Геймана часто містять набір споріднених моральних принципів, які відображають віру в людську доброту та важливість справедливості й милосердя. Один із цих принципів полягає в тому, що добро завжди перемагає зло, тож більшість героїв письменника обирає добро, а не зло, як би важко це не було.

Щоб врятувати своїх батьків, Кораліна подорожує через портал у світ загрози. Вона змушена боротися зі своїми внутрішніми страхами, розуміти свою помилку і працювати над нею. Таким чином, автор показує, що сила і перемога починаються з впевненості в собі. У багатьох його творах герої змушені стикатися зі своїми внутрішніми страхами і невдачами, і лише тоді, коли вони знаходять в собі силу та впевненість, вони можуть перемогти ворогів і знайти щастя.

Важливий моральний принцип, втілений у «Кораліні», полягає в тому, що дівчата повинні навчитися вірити в себе. Героїня книги завжди дослухається до своїх інстинктів і обстоює свої переконання, незважаючи на те, що інші можуть її не зрозуміти. Це допомагає читачам зрозуміти важливість самовизначення та самовираження.

Загалом, Кораліна настільки зачарована цим новим, настільки чарівним світом, що втікає від реальності. Але через жорстокість цього, нещодавно ще прекрасного виміру, вона опиняється під загрозою смерті. Це акцентує на важливості розуміння й прийняття реальності та відповідальності за власні дії, яка завжди лежить на нас.

«Американські боги» (*"American Gods"*, 2001). Автор розглядає моральні проблеми під різними кутами зору, не завжди вказуючи на чіткі рішення. Він ставить під сумнів існування як тих, хто має право на божественну владу, так і справжньої справедливості у світі, де божественні істоти також помиляються та грішать. На тлі цього досліджуються теми імміграції та культурних зіткнень в Америці, впливу самотності на рішення головних героїв тощо.

Один з найважливіших моральних принципів у творчості письменника полягає в тому, що кожна людина вільна вибирати, і що вибір, і свобода волі є найважливішими речами для неї. Головні герої його романів намагаються зберегти власну свободу волі та існування у все більш контрольованому та маніпульованому світі, вони вірять у те, що кожна людина має можливість самостійно визначати свій шлях у житті та обирати свої дії. Цей принцип демонструє віру Ніла Геймана в потенціал людства та в те, що кожна людина може зробити світ кращим.

К. Шавурський

ОБРАЗ МАЙОРА ТОМА В ПОЕТИЦІ ДЕВІДА БОВІ

K. Shavurskyi

THE IMAGE OF MAJOR TOM IN THE POETICS OF DAVID BOWIE

Девід Бові (Девід Роберт Джонс, 1947–2016) — британський співак, композитор, поет, гітарист, художник і кіноактор. Його ім'я занесено до Зали слави рок-н-ролу (1996), він є одним з найвпливовіших музикантів ХХ ст., серед яких — Боб Ділан, Джим Моррісон, Сід Баррет, Джон Леннон, Курт Кобейн та ін. У рік смерті Бові саме Боб Ділан отримав Нобелівську премію з літератури за «створення нових поетичних експресій в американській пісенній традиції». Скептикам щодо визнання музиканта літератором лауреат відповів у своїй Нобелівській промові, зазначивши, що Шекспіра теж спочатку не читали, а тільки дивилися його вистави.

Одним з визначних образів у творчості Бові став астронавт майор Том з пісні «Дивний випадок у космосі» (“Space Oddity”, 1969) з однойменного альбому. Пісня принесла автору перший значний успіх, а її назва пов’язана з культовим фантастичним фільмом Стенлі Кубрика «Космічна одиссея 2001» (“2001: A Space Odyssey”, 1968), де «одиссея» перетворюється на «дивний випадок» (odyssey — oddity). Пісня була створена після показу фільму Кубрика, який, за словами автора, «став для мене справжнім одкровенням». Але вийшла композиція тільки наступного року, за кілька днів до першої висадки астронавтів на Місяць, та стала музичним супроводом всіх телерепортажів ВВС про місії екіпажів «Аполлонів» 11 та 13.

Пісня виконана у формі діалогу між земним центром керування і командиром космічного корабля — майором Томом. «Земля» звертається до Тома, інструктує його та отримує доповіді майора. Після успішного старту та виходу у відкритий космос Том передає, що краса зірок вражає його. Та щось йде не так.

Майор визнає, що його корабель — це лише жерстяна бляшанка, він нічого не може вдіяти з цим за сто тисяч миль від світу. Зазначає, що Земля синя. Тут проступає фаталізм героя, який знав, що це політ в один кінець. Герой був готовий до цього та не сумнівається ані секунди у своєму шляху. Потік несе його в невизначеність, до таємниць, які треба розкрити. Останні слова героя до планети Земля: «Скажіть моїй дружині, що я її дуже люблю — вона знає».

«Земля» продовжує викликати Тома, але той не відповідає.

Дивний зв’язок пісні з місіями «Аполлонів» Бові пояснював так: «В Англії завжди вважалося, що пісня написана про висадку на Місяць, тому що обидві події відбулися приблизно в той самий час. Але насправді це не так». Автору «було дуже приємно, що її крутили по британському телебаченню у якості фонові музики, коли показували висадку на Місяць». Та Бові «впевнений, що вони [телевізійники] взагалі не слухали тексту». Мабуть, якийсь офіційний представник ВВС вирішив: «Чудово, пісня про космос, майор Том, бла-бла-бла, це буде чудово». І ніхто не наважився йому сказати: «Вибачте, сере, але він застряг у космосі, сере».

Це «застряг у космосі» тривало більше десяти років, після чого майор Том з’явився в пісні «Попіл до попелу» (“Ashes To Ashes”, 1980). Назва пісні — з англійського обряду поховання: «земля до землі, попіл до попелу, прах до праху» (“earth to earth, ashes to ashes, dust to dust”). Автор знову використовує форму діалогу, у якому оповідачі пригадують загубленого в космосі майора та нові дивні повідомлення, що надійшли від нього.

У першій пісні мова йшла «про великий прорив американського технологічного ноу-хау, що закинув цього хлопця до космосу. А він, опинившись там, уже був не зовсім упевнений, навіщо він там перебуває. Так я його й залишив, — пояснює свій задум Бові. — Зараз ми дізнаємося, що до нього прийшло певне розуміння, що весь процес, який привів його нагору, — хибний, і був породженням ганджу; це розкладає його, і він у процесі розкладання. Але герой дуже хоче повернутися назад, у затишне кулясте лоно Землі, звідки він родом». У той же час, друга пісня, за Бові, — це «ода дитинству», «популярний дитячий віршик», про те, «як космонавти стають наркоманами».

Обидві пісні перетворилися в автобіографічну драму, де доля майора Тома злилася з історією життя самого Бові, стали своєрідною та безжальною саморефлексією автора.

У 1996 р. майор Том потрапив до реміксу пісні Бові «Привіт, космічний хлопчику!» (“Hallo Spaceboy!”, 1995) — додатковий куплет, з дозволу автора, створила група “Pet Shop Boys”. А у 2013 р. майор опинився на реальній космічній станції — пісню «Дивний випадок у космосі» виконав канадський астронавт Кріс Остін Гедфілд, якого Бові привітав фразою «Привіт, космічний хлопчику!» Існують також і інші, незалежні від Бові, пісенні версії майора Тома: «Майор Том повертається» (“Major Tom (I’m Coming Home)”, 1983), «Дружина майора Тома» (“Mrs. Major Tom”, 2003) та, навіть, цілий альбом «У пошуках майора Тома» (“Seeking Major Tom”, 2011).

У образі майора Тома Бові демонструє бажання змінити спрямованість своєї творчості відповідно до думки Кафки, який писав: «книга має бути схожою на криголам, щоб проникнути в замерзле море в нашій душі». Автор хоче надихати інших, пробуджувати своєю музикою те прекрасне, що є всередині нас, а для цього йому, перш за все, треба позбутися проблем з наркотиками. А майор Том, котрий сходить з розуму в космосі, хоче повернутися на землю. Різниця між першою і другою піснею колосальні: Бові декодує й руйнує власний постамент заради того, щоб побудувати щось нове, що має під собою стійкий фундамент, а не химерні фантазії.

СЕКЦІЯ:
ФІЛОСОФСЬКІ, СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТА ПРАВОВІ ВИМІРИ
СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

В. Лисенкова

ГУМАНІСТИЧНИЙ ВИМІР ПРОБЛЕМИ ВІЙНИ І МИРУ

V. Lysenkova

HUMANISTIC DIMENSION OF THE PROBLEM OF WAR AND PEACE

Особливу гостроту проблемі війни і миру надають сьгоднішні світові події. Ці питання для мільйонів людей перестають бути абстракцією і переходять до практичного сьогодення. Найбільш болючими виявляються онтологічні і аксіологічні аспекти гуманістичного виміру цього великого питання. Але важливо, щоб діяльність людей була спрямована на захист миру, а не на провокування війни.

Якщо йдеться про онтологічні аспекти проблеми війни і миру, то це, насамперед, стосується самих основ існування соціального світу і людини. Початок війни в Україні спровокував для мільйонів людей злам чи деформацію традиційного способу життя. Невизначеність стала принципом цього буття і внеможливила наявність мирного сьогодення як фундаменту існування. Таким чином, руйнувалась уся будівля спокійного щасливого майбутнього для цілого народу. І це спровокувало актуалізацію аксіологічних аспектів означеного питання.

Саме тому знов зростає значущість вищих цінностей: миру, життя, любові. Мужність як чеснота знов вийшла на передній план етичної свідомості. Це можливість стійко перенести фізичні і душевні страждання, долати страхи і підіймати буття на новий рівень героїчності. Мужність допомагає бороти небезпеку